

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Svk/23/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723100372
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Hatalová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0723100372.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Ludevít Rabay, advokát, so sídlom Krížna 17/D, 811 07 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 30 794 773, právne zastúpený: JUDr. Ivana Hutňanová, advokátka, so sídlom Krížna 17D, 811 07 Bratislava, IČO: 42 261 597, proti žalovanému (sťažovateľovi): Obec Kvetoslavov, so sídlom Senecká ulica 258/31, 930 41 Kvetoslavov, IČO: 00 305 545, právne zastúpený: JUDr. Ľubica Reisz Kňazeová, advokátka, so sídlom Slniečnicová ulica 788/27, 930 41 Kvetoslavov, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného zo dňa 3. mája 2023, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave č. k. 4S/23/2023 - 71 zo dňa 9. mája 2024, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Žalobcovi sa priznáva právo na náhradu trov konania voči žalovanému.

odôvodnenie:

I. Stručný priebeh administratívneho konania a konania na správnom súde

1. Žalobca prostredníctvom elektronickej žiadosti zo dňa 24.03.2023 požiadal Základnú školu Kvetoslavov ako povinnú osobu podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej aj „infozákon“) o poskytnutie nasledujúcich informácií: (i) počet podaných žiadostí (prihlášok) detí s miestom trvalého pobytu v školskom obvode ZŠ a počet podaných prihlášok detí s miestom trvalého pobytu mimo školský obvod ZŠ, z celkového počtu podaných žiadostí 56, (ii) vzhľadom na nezrozumiteľnú odpoveď k bodu 3 predchádzajúcej žiadosti uvedenie celkového počtu neprijatých detí do 1. ročníka ZŠ v školskom roku 2020/2021, z toho osobitne počet neprijatých detí s trvalým pobytom v školskom obvode ZŠ, počet neprijatých detí s miestom trvalého pobytu mimo školský obvod ZŠ a počet neprijatých detí z dôvodu odkladu na základné vzdelávanie, (iii) celkovú kapacitu ZŠ pre 1. ročník v školskom roku 2020/2021 a (iv) spôsob doručenia žiadosti (prihlášky) o prijatie S. W. na základné vzdelávanie do ZŠ v školskom roku 2020/2021.

2. Povinná osoba v zákonom stanovenej lehote neposkytla žalobcovi požadované informácie a ani nevydala písomné rozhodnutie, a tak sa predpokladalo, že vydala fiktívne rozhodnutie (ďalej aj „prvostupňové fiktívne rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie povinnej osoby“), ktorým odmietla poskytnúť požadované informácie. Žalobca podal proti prvostupňovému fiktívnemu rozhodnutiu dňa 18.04.2023 odvolanie. Žalovaný podané odvolanie v zákonom stanovenej lehote nevybavil, následkom čoho taktiež nastal predpoklad, že vydal fiktívne rozhodnutie zo dňa 03.05.2023 (ďalej aj „druhostupňové fiktívne rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovaného“).

3. Predmetné rozhodnutia napadol žalobca správnu žalobou zo dňa 30.06.2023 podanou na Správny súd v Bratislave (ďalej aj „správny súd“). Správny súd navrhol, aby rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie povinnej osoby zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. K podanej žalobe sa žalovaný vyjadril podaním zo dňa 26.01.2024, v ktorom uviedol, že povinná osoba na otázky v bodoch 1 až 3 žiadosti odpovedala žalobcovi e-mailom zo dňa 26.01.2024 a vydala o tom rozhodnutie zápisom v spise (ďalej aj „rozhodnutie o sprístupnení“) a v bode 4 žiadosti povinná

osoba vydala rozhodnutie o nesprístupnení informácie zo dňa 26.01.2024 (ďalej aj „rozhodnutie o nesprístupnení“). Žalovaný tiež konštatoval, že odpoveď a rozhodnutie o nesprístupnení neboli povinnou osobou v zákonnej lehote vydané administratívnym nedopatrením, za čo sa žalovaný ospravedlnil. Žalovaný podaním zo dňa 31.01.2024 predložil súdu rozhodnutie o nesprístupnení, na podklade ktorého povinná osoba rozhodla tak, že požadované informácie podľa bodu 4 žiadosti nesprístupnila z dôvodu, že ide o osobné údaje, resp. údaje týkajúce sa súkromia fyzickej osoby a zákonná zástupkyňa dotknutej fyzickej osoby s ich sprístupnením neposkytla súhlas.

5. Žalobca sa následne vyjadril replikou zo dňa 27.03.2024, v rámci ktorej zotrval na podanej žalobe a uviedol, že je právne bezvýznamné vybavenie jeho žiadosti, keďže toto bolo realizované po uplynutí zákonom stanovenej lehoty a po tom ako žalovaný vydal tzv. fiktívne rozhodnutie napadnuté žalobou.

6. Uznesením č. k. 4S/23/2023 - 71 zo dňa 09.05.2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) správny súd zastavil konanie z dôvodu odpadnutia dôvodu na pokračovanie v konaní podľa § 99 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 30.06.2023 (ďalej aj „SSP“) (výrok I. napadnutého uznesenia). Zároveň správny súd priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok II. napadnutého uznesenia).

7. V odôvodnení napadnutého uznesenia správny súd k zastaveniu konania uviedol, že mal za preukázané, že dňa 26.01.2024 (teda v čase prebiehajúceho súdneho konania) povinná osoba odpovedala na žiadosť žalobcu tak, že žalobcovi poskytla informácie k bodu 1 až 3 žiadosti a k bodu 4 žiadosti vydala rozhodnutie zo dňa 26.01.2024 so všetkými formálnymi náležitosťami, ktorým informácie nesprístupnila.

8. Následne správny súd skonštatoval, že v prípade, keď povinná osoba (i) čiastočne sprístupnila požadované informácie a (ii) pri časti požadovaných informácií vydala rozhodnutie o nesprístupnení, tieto úkony povinnej osoby skonsumovali následky žalobou napadnutých fiktívnych rozhodnutí bez toho, aby došlo k ich formálnemu zrušeniu. Povinná osoba svojim vlastným procesným postupom totižto rozhodla o podanej žiadosti, a tým fiktívne rozhodnutia stratili svoje účinky.

9. Správny súd dodal, že ak by aj pristúpil k meritórnemu prejednaniu žaloby a zrušeniu napadnutých fiktívnych rozhodnutí, procesná situácia žalobcu by sa žiadnym spôsobom nezmenila, pretože povinná osoba konala vo vzťahu k podanej žiadosti tým, že (i) sprístupnila časť požadovaných informácií a (ii) k časti požadovaných informácií vydala rozhodnutie o nesprístupnení, voči ktorému má žalobca právo podať opravný prostriedok. Správny súd v tejto súvislosti zdôraznil, že rozhodnutie povinnej osoby má prednosť pred fiktívnymi rozhodnutiami, a to aj v prípade, ak k vydaniu rozhodnutia dôjde po vydaní tzv. fiktívnych rozhodnutí a po podaní žaloby, ktorou sa napáda zákonnosť týchto fiktívnych rozhodnutí. Odkazujúc na uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sži/21/2013 zo dňa 21.11.2013 a sp. zn. 5Sži/8/2012 zo dňa 15.08.2013 konštatoval, že fakticky vydané rozhodnutie má vždy prednosť pred fiktívnym rozhodnutím, pretože fiktívne rozhodnutie podľa infozákona má svoje opodstatnenie pre ochranu práv žiadateľa o informácie len dovtedy, dokiaľ nedošlo k faktickému vydaniu rozhodnutia vo veci. Po vydaní faktického rozhodnutia dochádza k zániku fiktívneho rozhodnutia ako nástroja dočasnej ochrany žiadateľa o informácie.

10. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel správny súd k záveru o potrebe zastavenia konania podľa § 99 písm. g) SSP, keďže odpadol dôvod na pokračovanie v konaní.

11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol správny súd s odkazom na § 171 ods. 1 SSP, podľa ktorého ak účastník konania procesne zaviniel odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania. K uvedenému dodal, že ak sa pre správanie žalovaného konanie zastaví, je povinný uhradiť trovy konania žalovaný, pretože nesporne zaviniel zastavenie konania. Z dôvodu, že zastavenie konania procesne zapríčinil žalovaný a povinná osoba tým, že počas prebiehajúceho súdneho konania došlo k sprístupneniu časti informácií a k vydaniu rozhodnutia o nesprístupnení a odpadol tak dôvod súdneho prieskumu, správny súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

II. Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

12. Proti napadnutému uzneseniu v časti výroku II (o trovách) podal žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) kasačnú sťažnosť z dôvodu, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP).

13. S poukazom na § 49 ods. 1 prvá veta, § 49 ods. 2 písm. c) a §163 SSP sťažovateľ v kasačnej sťažnosti podotkol, že už vo vyjadrení k žalobe namietal, že žalobca sa v konaní nechal zastúpiť advokátkou, hoci je sám advokátom, a že takéto právne zastúpenie nie je účelné, ale je účelové, a preto ani prípadné trovy, ktorých náhradu si žalobca uplatňuje, nie sú dôvodné. Správne mu súdu vytkol, že sa uvedenou námietkou o neúčelnosti trov právneho zastúpenia nijako nevysporiadal.

14. Odkazujúc na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 78/03 zo dňa 09.09.2004 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 9/2013, ktoré sa týkajú účelnosti trov právneho zastúpenia, sťažovateľ argumentoval účelovosťou zastúpenia žalobcu advokátom. Podľa sťažovateľa bolo jediným cieľom tohto právneho zastúpenia získať náhradu trov konania, keďže žalobca vedel, že na sprístupnenie požadovanej informácie nemá nárok a žalobu podal napriek tomu.

15. Sťažovateľ ďalej odkazom na § 167 ods. 3 písm. a) SSP dôvodil aj tým, že vo veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov žalobcovi spočívajúce v snahe žalobcu získať od tretej strany informácie o fyzickej osobe (S. W.) chránené osobitnými predpismi, pretože žalobca si bol vedomý, že tieto informácie nezíska od jej zákonného zástupcu (V. W. W.).

16. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že žalobca podal povinnej osobe infožiadosť dňa 15.03.2023, ktorou v bode 6 žiadal sprístupniť „zaslanie rozhodnutia riaditeľa ZŠ o prijatí S. W. na základné vzdelávanie (do 1. ročníka ZŠ)“ a následne dňa 24.03.2023, ktorou v bode 4 žiadal sprístupniť „spôsob doručenia žiadosti (prihlášky) S. W., na základné vzdelávanie do ZŠ v školskom roku 2020/2021.“ Povinná osoba požiadala V. W. W. o súhlas so sprístupnením, ktorá na obe výzvy uviedla, že s poskytnutím informácií nesúhlasí, a ak má žalobca nejaké požiadavky, nech kontaktuje ju alebo jej právneho zástupcu. Ako dôkaz označil sťažovateľ spis vedený správnym súdom pod sp. zn. 4S/11/2023. Sťažovateľ následne tvrdil, že žalobca sa snažil obísť V. W. W. a získať informácie o jej dcére bez jej vedomia. V tomto smere následne dôvodil, že žiadosť žalobcu o informácie bola v kontexte práva na súkromie v rozpore s dobrými mravmi a na túto skutočnosť je potrebné prihliadnuť ako na dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý nemožno žalobcovi priznať náhradu trov konania.

17. Sťažovateľ dal ďalej do pozornosti kasačnému súdu, že žalobca podal dve správne žaloby, ktoré spolu súvisia a o ktorých boli vedené dve rôzne konania na správnom súde, a to pod sp. zn. 4S/11/2023 (konanie týkajúce sa žiadosti žalobcu zo dňa 15.03.2023) a sp. zn. 4S/23/2023 (konanie týkajúce sa žiadosti žalobcu zo dňa 24.03.2023). Žalobca však v rozpore s § 65 ods. 2 SSP neoznačil ich súvislosť a správny súd nespojil uvedené veci na spoločné konanie a toto nespojenie v napadnutom uznesení ani neodôvodnil. Spojenie vecí by pritom bolo v súlade so zásadou hospodárnosti konania, najmä v kontexte náhrady trov konania za jednotlivé úkony právnej služby právneho zástupcu žalobcu v oboch veciach, ktoré boli obsahovo takmer totožné.

18. Záverom sťažovateľ navrhol kasačnému súdu, aby napadnuté uznesenie v časti výroku II o trovách zrušil a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie, prípadne aby napadnuté uznesenie v časti výroku II o trovách zmenil tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

19. Žalobca sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti v plnom rozsahu stotožnil s napadnutým uznesením. Uviedol, že správny súd rozhodol zákonne a správne, keď priznal nárok na náhradu trov konania žalobcovi s odkazom na § 171 ods. 1 SSP s tým, že zastavenie konania nesporne procesne zapríčinil žalovaný. V tejto súvislosti s poukazom na názory právnej vedy podotkol, že pojem „procesné zavinenie“, použitý v ustanovení § 171 SSP, treba posudzovať výlučne z procesného hľadiska, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami pre posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania.

20. Žalobca uviedol, že sťažovateľ dôvod kasačnej sťažnosti (nesprávne právne posúdenie) dostatočne konkrétne nevymedzil a tento dôvod podľa jeho názoru ani nebol naplnený.

21. K námietke neúčelnosti trov právneho zastúpenia žalobca zdôraznil, že má právo dať sa zastúpiť zvoleným právnym zástupcom (iným advokátom), aj keď je sám advokát. Podporne odkázal na uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 30/2012 zo dňa 17.10.2013 a sp. zn. 4MCdo/16/2014 zo dňa 29.09.2015. Zároveň žalobca odmietol tvrdenia sťažovateľa, že jediným účelom podania správnej žaloby bola jeho snaha získať náhradu trov právneho zastúpenia. Dôvodom podania správnej žaloby bolo protiprávne konanie žalovaného a vydanie nezákonného (fiktívneho) rozhodnutia, a teda žaloba bola podaná za účelom domôcť sa ochrany ústavou garantovaného práva na informácie (porušeného konaním žalovaného) na správnom súde, nie za účelom získať trovy konania.

22. Ako nepravdivé označil žalobca tvrdenia sťažovateľa, že fyzická osoba (V. W. W.T.) v minulosti priamo žalobcovi odmietla informácie poskytnúť. Nie je pravdou ani to, že žalobca sa snažil získať chránené osobné údaje fyzickej osoby, keďže žiadané informácie (body 1 - 4 žiadosti) nie je podľa jeho názoru možné kvalifikovať ako osobné údaje fyzickej osoby. Ďalej zdôraznil, že pokiaľ povinná osoba (základná škola) mala za to, že žalobcovi nie je možné sprístupniť požadované informácie, resp. ich časť, pretože ide o chránené informácie, mala postupovať podľa infozákona a vydať v zákonom stanovenej lehote riadne odôvodnené písomné rozhodnutie o (čiastočnom) nesprístupnení požadovaných informácií podľa § 18 ods. 2 alebo sťažovateľ v druhom stupni podľa § 19 ods. 3 infozákona. Argumentáciu sťažovateľa o rozpore žiadosti žalobcu o informácie s dobrými mravmi ako dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania považoval žalobca za celkom

alogickú a právne bezvýznamnú, o to viac, že sťažovateľ a ani povinná osoba nie sú oprávnení skúmať dôvod podania žiadosti o informácie (§ 3 ods. 3 infozákona).

23. K námietke sťažovateľa, že správny súd v rozpore so zásadou hospodárnosti nespojil veci žalobcu na spoločné konanie žalobca poznamenal, že podľa § 65 ods. 1 SSP je spojenie vecí fakultatívne, čo správny súd dáva možnosť, nie povinnosť rozhodnúť o spojení vecí na spoločné konanie, pričom žiadna z týchto skutočností nezakladá dôvod na nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi, keďže je nepochybné, že k zastaveniu konania došlo výlučne a len zavinením žalovaného.

24. Záverom žalobca podotkol, že napriek vlastnému protiprávnemu konaniu spočívajúcemu v porušení infozákona i zákona o správnom konaní sa sťažovateľ domáha, aby správny súd žalobcovi nepriznal ani nárok na náhradu trov konania (žalobca uhradil i súdny poplatok za podanú žalobu), a teda za svoje protiprávne konanie odmieta niest' akúkoľvek zodpovednosť. Žalobca vyjadril presvedčenie, že ak by nepodal správnu žalobu, sťažovateľ i povinná osoba by jeho žiadosť o informácie odignorovali a sprístupnenie informácií pod bodmi 1 - 3 žiadosti a rozhodnutie povinnej osoby o nesprístupnení informácie pod bodom 4 žiadosti boli len dôsledkom prebiehajúceho konania na správnom súde.

III. Konanie pred kasačným súdom

25. Prejednávaná vec bola dňa 18.09.2024 predložená Najvyššiemu správny súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší správny súd SR“), bola náhodným výberom technickými a programovými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelená na rozhodnutie senátu 1S a bola jej pridelená spisová značka 1Svk/23/2024.

26. Senát Najvyššieho správneho súdu SR ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP), že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a posúdení veci kasačný súd dospel po neverejnej porade senátu jednomyselne k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa je nedôvodná.

27. Úlohou kasačného súdu bolo preskúmať vecnú správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia v časti výroku II, ktorým správny súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému konštatujúc procesné zavinenie žalovaného, keď bolo konanie o správnej žalobe o preskúmanie fiktívneho rozhodnutia o nesprístupnení informácií zastavené z dôvodu odpadnutia dôvodu podľa § 99 písm. g) SSP, keďže povinná osoba po začatí súdneho konania sčasti informácie poskytla a sčasti vydala písomné rozhodnutie o nesprístupnení informácie.

28. Podstata sťažnostných námietok spočívala v nesprávnom právnom posúdení veci správnym súdom. Kasačný súd neprisvedčil námietke žalobcu, že sťažovateľ tento dôvod nevymedzil dostatočne konkrétne, pretože z obsahu kasačnej sťažnosti bolo možné vyabstrahovať, že sťažovateľ vidí nesprávne právne posúdenie veci v tom, že:

a. správny súd nemal aplikovať § 171 ods. 1 SSP a priznať nárok na náhradu trov konania žalobcovi, ale mal aplikovať § 167 ods. 3 písm. a) SSP a tento nárok žalobcovi nepriznať z dôvodov hodných osobitného zreteľa;

b. správny súd nesprávne rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobcovi aj z dôvodu neúčelnosti trov právneho zastúpenia žalobcu, pretože žalobca je sám advokátom;

c. správny súd nespojil na spoločné konanie vec, ktorá je predmetom tohto kasačného prieskumu, s ďalšou obdobnou vecou žalobcu vedenou na správnom súde pod sp. zn. 4S/11/2023, v dôsledku čoho došlo k navýšeniu trov konania, ktoré je sťažovateľ povinný nahradiť.

Ad. a) Aplikácia dôvodov hodných osobitného zreteľa

29. Kasačnou sťažnosťou nebol napadnutý výrok I uznesenia správneho súdu, ktorým správny súd zastavil konanie o preskúmanie fiktívnych rozhodnutí povinnej osoby a sťažovateľa z dôvodu, že povinná osoba po začatí súdneho konania vo veci infožiadosti žalobcu informácie sčasti poskytla a sčasti vydala písomné rozhodnutie o nesprístupnení. Správnosť výroku o zastavení súdneho konania nie je preto rozporovaná.

30. V prípade, že dôjde k zastaveniu súdneho konania, správny súd môže o náhrade trov konania v zásade rozhodnúť buď v zmysle § 170 písm. b) SSP (nepriznanie náhrady trov žiadnemu z účastníkov) alebo v zmysle § 171 ods. 1 SSP (priznanie náhrady trov voči tomu účastníkovi, ktorý procesne zaviniť zastavenie konania). Odchýlku od § 171 ods. 1 SSP predstavuje § 167 ods. 3 písm. a) SSP (nepriznanie náhrady trov konania voči tomu účastníkovi, ktorý procesne zaviniť zastavenie konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa).

31. Podľa § 170 písm. b) SSP: „Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené.“

32. Podľa § 171 ods. 1 SSP: „Ak účastník konania procesne zaviniť odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.“

33. Podľa § 167 ods. 3 písm. a) SSP: „Správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.“

34. Ustanovenie § 171 ods. 1 SSP je vo vzťahu k § 170 písm. b) SSP v pomere špeciality. To znamená, že pokiaľ správny súd zistí, že za zastavenie konania je procesne zodpovedný niektorý z účastníkov konania, rozhodne podľa § 171 ods. 1 SSP a na rozhodnutie o trovách neaplikuje § 170 písm. b) SSP.

35. Zmyslom zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím správneho súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. Pojem „procesné zavinenie“ je pritom nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne, v dôsledku čoho je napríklad za osobu, ktorá zastavenie konania zaviniela, považovaný aj žalovaný, rozhodnutie či opatrenie ktorého bolo zrušené napr. v mimoodvolacom administratívnom konaní, čím vyvolal u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžk/3/2018 zo dňa 20.08.2020).

36. V prejednávanej veci vzhliadol správny súd procesné zavinenie žalovaného v tom, že povinná osoba a žalovaný vydali fiktívne rozhodnutia, voči ktorým bol žalobca nútený podať správnu žalobu, a až následne, po začatí súdneho konania, bolo vo veci žiadosti žalobcu o informácie riadne konané, pričom v bodoch 1 - 3 žiadosti boli informácie poskytnuté a v bode 4 žiadosti bolo vydané formálne rozhodnutie o nesprístupnení, v dôsledku čoho dôvod súdneho konania odpadol. Kasačný súd sa s uvedeným posúdením správneho súdu absolútne stotožňuje a v zhode s jeho názorom konštatuje, že postup žalovaného (a povinnej osoby) naznačený vyššie jednoznačne zakladá procesné zavinenie žalovaného pre zastavenie konania. Správny súd preto rozhodol správne, keď na rozhodnutie o trovách konania aplikoval § 171 ods. 1 SSP a na ich náhradu zaviazal žalovaného.

37. Kasačný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že fiktívne rozhodnutia povinnej osoby a odvolacieho orgánu vydané v zmysle § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 infozákona sú per se nepreskúmateľné pre úplnú absenciu dôvodov, a preto sú vždy nezákonné. Kasačný súd už stabilne judikuje, že nečinnosť povinnej osoby, resp. žalovaného a vydanie fiktívneho rozhodnutia z ich strany je vždy porušením zákona (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sž/21/2013 zo dňa 21.11.2013, rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Sžik/1/2020 zo dňa 30.06.2021). Správna žaloba smerujúca k zrušeniu týchto fiktívnych rozhodnutí tak bola podaná dôvodne. Sprístupnenie časti informácií a vydanie písomného rozhodnutia o nesprístupnení zvyšnej časti informácií zo strany povinnej osoby až v priebehu súdneho konania, v dôsledku ktorého došlo k zastaveniu súdneho konania pre odpadnutie dôvodu pre pokračovanie v konaní, jednoznačne zakladá procesné zavinenie na strane žalovaného.

38. Sťažovateľ videl nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom v tom, že správny súd nerozhodol o náhrade trov konania na základe § 167 ods. 3 písm. a) SSP, podľa ktorého môže správny súd náhradu trov konania nepriznať z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

39. Nepriznanie náhrady trov konania pre dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 167 ods. 3 písm. a) SSP prichádza do úvahy len výnimočne a toto osobitné kritérium pre rozhodovanie o trovách konania sa má vykladať prísne reštriktívne (viď Dôvodová správa k SSP, osobitná časť, § 167; rozsudok Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 1Svk/34/2023 zo dňa 27.08.2024).

40. Dôvody hodné osobitného zreteľa v prejednávanej veci mali podľa sťažovateľa spočívať v podstate v tom, že žalobca svoje právo na prístup k informáciám uplatnil s cieľom získať informácie o fyzickej osobe bez vedomia jej zákonného zástupcu nerešpektujúc tým právo na ochranu súkromia. Kasačný súd teda pristúpil k hodnoteniu, či týmto sťažovateľom uvádzaným okolnosťami možno priznať kvalitu dôvodov hodných osobitného zreteľa.

41. Primárne kasačný súd zdôrazňuje, že právo na prístup k informáciám je ústavným právom každého žiadateľa (čl. 26 Ústavy SR), ktorého realizácia nie je podmienená preukazovaním právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu žiadateľom (§ 3 ods. 3 infozákona). Judikatúra najvyšších súdnych autorít síce uznáva koncept zneužitia práva, kedy sa môže prístup k informáciám žiadateľovi odoprieť, tento je však vykladaný prísne reštriktívne a do úvahy prichádza len v krajných prípadoch, pričom okolnosti vedúce k záveru, že žiadateľ svoje právo na prístup k informáciám zneužíva, musia byť nad všetku pochybnosť zrejmé a v rozhodnutí o nesprístupnení jasne pomenované (rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 5Sžik/5/2020 zo dňa 31.03.2022 publikovaný pod č. 15/2022 ZNSS). V prejednanom prípade bolo predmetom súdneho prieskumu fiktívne negatívne rozhodnutie, ktoré žiadne dôvody neobsahuje. Nad rámec uvedeného však kasačný súd po posúdení obsahu žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácií konštatuje, že z neho nevyplýva ani snaha žalobcu zneužiť právo na prístup k informáciám a spôsobiť ujmu povinnej osobe v zmysle vyššie uvádzanej judikatúry o zneužití práva, ani iný dolózny úmysel, ktorý by nebol v súlade s cieľom a účelom infozákona (ktorým je spoločenská kontrola výkonu verejnej moci). Sťažovateľom tvrdená snaha žalobcu získať informácie o súkromí dotknutej osoby obídením jej zákonného zástupcu a okolnosti týkajúce sa údajného sporu medzi žalobcom a zákonným zástupcom dotknutej osoby neboli podložené v spise a nemali ani potenciál založiť dôvod hodný

osobitného zreteľa, a to aj s prihliadnutím na všetky žalobcom žiadané informácie (body 1 - 4 žiadosti), ktoré smerovali k zisteniu informácií i prípadných nezrovnalostí týkajúcich sa prijímania žiakov do 1. ročníka Základnej školy Kvetoslavov a neboli prima facie nesúladne s legitímnym cieľom a účelom infozákona.

42. V nadväznosti na uvedené kasačný súd konštatuje, že bolo právom žalobcu domáhať sa sprístupnenia požadovaných informácií, ktorému zodpovedala zákonom jednoznačne stanovená povinnosť povinnej osoby a žalovaného túto žiadosť zákonom predpísaným spôsobom vybaviť (§ 18 a 19 infozákona). Uvedené neznamena, že právo žiadateľa na sprístupnenie informácií muselo byť aj uspokojené, keďže infozákona a osobitné predpisy stanovujú rôzne obmedzenia v prístupe k informáciám. Za aplikáciu týchto obmedzení však zodpovedá povinná osoba a nie žiadateľ. Teda žalobca v tomto prípade nepostupoval v rozpore so zákonom ani dobrými mravmi, keď požadoval sprístupniť informácie, ktoré môžu podliehať obmedzeniu stanovenému § 9 ods. 1 a 2 infozákona (ochrana súkromia a osobných údajov fyzickej osoby). Naopak bolo úlohou povinnej osoby, aby žiadosť posúdila, v prípade ak sú žiadané informácie podliehajúce ochrane podľa § 9 ods. 1 a 2 infozákona, obrátila sa na dotknutú osobu s výzvou, či so sprístupnením súhlasí alebo nie, a následne vo veci vydala rozhodnutie so všetkými zákonom stanovenými náležitosťami. Ako je zrejmé z administratívneho spisu, povinná osoba takto nepostupovala, ale vo vzťahu k žiadaným informáciám bola nečinná, rovnako ako aj žalovaný ako odvolací orgán, a vo veci tak boli vydané fiktívne rozhodnutia, ktoré sú per se nezákonné.

43. Sťažovateľom tvrdené dôvody preto nemožno považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 167 ods. 3 písm. a) SSP, ktoré by mohli vylúčiť zásadu procesného zavinenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Správny súd rozhodol zákonne a vecne správne, keď náhradu trov konania priznal v súlade s § 171 ods. 1 SSP žalobcovi voči žalovanému, pretože žalovaný procesne zavinil zastavenie konania a) sprístupnením časti informácií a b) vydaním písomného rozhodnutia o nesprístupnení zvyšnej časti informácií až po tom, čo sa žalobca podanou správnu žalobou dôvodne domáhal zrušenia predchádzajúcich fiktívnych - per se nezákonných - rozhodnutí súdnou cestou.

Ad. b) Neúčelnosť právneho zastúpenia vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania

44. Ďalšia námietka sťažovateľa smerujúca proti výroku o trovách konania bola, že výdavky na právne zastúpenie žalobcu sú neúčelné, pretože žalobca je sám advokátom, dokonca že žalobca vyvolal správne súdne konanie výlučne len s cieľom získať trovy konania.

45. Podľa § 163 SSP: „Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde.“

46. Podľa § 175 ods. 1 SSP: „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu správny súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.“

47. Podľa § 175 ods. 2 SSP: „O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

48. Kasačný súd primárne konštatuje, že otázka hodnotenia účelnosti trov konania je otázkou, ktorá nepatrí do predmetu tohto kasačného konania.

49. Správny súd výrokom II napadnutého uznesenia rozhodol o tom, že žalobcovi sa voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania, teda rozhodol o nároku na náhradu trov konania v súlade s § 175 ods. 1 SSP. O správnosti a zákonnosti tohto výroku rozhoduje na základe podanej kasačnej sťažnosti aj kasačný súd v tomto konaní.

50. Za trovy konania sa ex lege na základe § 163 SSP považujú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde.

51. Ak dôjde zo strany správneho súdu k priznaniu nároku na náhradu trov konania, posudzovanie, ktoré z vynaložených výdavkov sú preukázané, odôvodnené a účelné, sa uskutočňuje až pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania, pričom o výške náhrady trov konania sa rozhoduje samostatným uznesením, ktoré vydáva v súlade s § 175 ods. 2 SSP súdny úradník. Z odôvodnenia takéhoto rozhodnutia musí byť zrejmé a preskúmateľné, ako súdny úradník vyhodnotil účelnosť vynaložených trov, pričom podrobne musí byť odôvodnené najmä to, z akých dôvodov nebola konkrétna položka trov konania priznaná (porov. Baricová, J., Fečík, M., Števček, M. Filová, A. a kol.: Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava, C. H. Beck, 2018, s. 851 - 863). Proti takémuto uzneseniu správneho súdu vydanému súdnym úradníkom je v zmysle § 152 ods. 1 SSP prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodne správny súd.

52. Námietka sťažovateľa o neúčelnosti trov právneho zastúpenia teda nemá nijakú právnu relevanciu v tomto kasačnom konaní vo vzťahu k preskúmanému výroku napadnutého uznesenia o priznaní nároku na náhradu trov konania. Táto námietka by mala relevanciu len vo vzťahu k výške priznaných trov konania, o ktorej rozhoduje súdny úradník samostatným uznesením vydaným podľa § 175 ods. 2 SSP.

Z rovnakého dôvodu neprisvedčil kasačný súd ani námietke, že neúčelnosťou právneho zastúpenia sa správny súd nezaoberal v napadnutom uznesení, v ktorom rozhodoval o nároku na náhradu trov konania.

53. Aj túto sťažostnú námietku tak vyhodnotil kasačný súd ako nedôvodnú, pričom konkrétnymi dôvodmi, pre ktoré sťažovateľ považuje trovy právneho zastúpenia žalobcu za neúčelné, sa s prihliadnutím na vyššie uvedené nezaoberal.

Ad. c) Nespojenie vecí na spoločné konanie vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania

54. Napokon kasačný súd pristúpil k preskúmaniu námietky, ktorou sťažovateľ vytkol správne mu súdu, že v rozpore so zásadou hospodárnosti nespojil veci žalobcu a sťažovateľa na spoločné konanie, v dôsledku čoho bude sťažovateľ povinný nahradiť žalobcovi trovy konania za viaceré úkony právneho zastúpenia vo vzťahu k jednotlivým súdnym konaniam samostatne.

55. Podľa § 65 ods. 1 prvá veta SSP: „V záujme hospodárnosti konania môže správny súd uznesením spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali na základe samostatnej žaloby a ktoré spolu skutkovo súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov konania.“

56. Podľa § 65 ods. 2 SSP: „Pri podaní viacerých súvisiacich žalôb je žalobca povinný označiť ich súvislosť a vzájomný vzťah; môže podať návrh na ich spojenie.“

57. Kasačný súd primárne poukazuje na skutočnosť, že spojenie vecí na spoločné konanie na základe § 65 ods. 1 SSP je fakultatívnym procesným inštitútom, k využitiu ktorého správny súd môže ale nemusí pristúpiť. K spojeniu vecí dochádza na základe uznesenia správneho súdu, ktorým sa upravuje vedenie konania, a proti ktorému kasačná sťažnosť nie je prípustná (§ 439 ods. 2 písm. a/ SSP).

58. Skutočnosť, že správny súd v prejednávanej veci nespojil veci žalobcu a žalovaného na spoločné konanie, zároveň nemá vplyv na právne posúdenie nároku na náhradu trov konania správnym súdom (čo bol kasačný dôvod uplatnený sťažovateľom), pretože táto okolnosť nepatrí medzi zákonné kritéria pre rozhodovanie o trovách konania pri zastavení konania, ktoré Správny súdny poriadok stanovuje v ust. § 170 písm. b) SSP, § 171 ods. 1 SSP a § 167 ods. 3 písm. a) SSP. Podstatnou okolnosťou pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania v prejednávanej veci bolo procesné zavinenie žalovaného pre zastavenie konania (§ 171 ods. 1 SSP). Skutočnosť, že žalobca neoznačil súvislosť konaní podľa § 65 ods. 2 SSP, sťažovateľ kvalifikovane nespojil s kasačným dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci správnym súdom, teda tento bod nevymedzil v súlade s § 442 ods. 2 SSP (neuviedol napríklad, že táto skutočnosť mala zakladať dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 167 ods. 3 písm. a/ SSP a že správny súd mal na základe tejto skutočnosti aplikovať túto normu a nie normu § 171 ods. 1 SSP). Kasačný súd, súc viazaný kasačnými bodmi, na túto skutočnosť preto ďalej neprihliadal.

59. Nad rámec uvedeného kasačný súd podotýka, že na správnom súde boli vedené dve súdne konania, ktorých predmetom prieskumu boli dve samostatné fiktívne rozhodnutia žalovaného, pretože žalobca podal dve samostatné infožiadosti (hoci bola medzi nimi obsahová a časová súvislosť), ktoré povinná osoba a žalovaný zákonom predpísaným spôsobom nevybavili, pričom k vydaniu rozhodnutí došlo až po začatí súdnych konaní. Keďže žalovaný porušil zákon vydaním fiktívnych rozhodnutí a procesne zavinil zastavenie súdnych konaní vydaním rozhodnutí v oboch týchto prípadoch, musí za to aj celkom logicky a spravodlivo niesť zodpovednosť v podobe náhrady trov konania žalobcovi (viď uznesenie kasačného súdu sp. zn. 1Svk/22/2024 zo dňa 21.02.2025 vydané vo veci totožných účastníkov, ktoré sa týka druhej z podaných infožiadostí žalobcu).

IV. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie uznesenia v časti trov

60. Na základe vyššie uvedeného, kasačný súd po preskúmaní dôvodov vznesených sťažovateľom v kasačnej sťažnosti tieto vyhodnotil ako v celom rozsahu nedôvodné, keďže neboli spôsobilé zvrátiť vecnú správnosť výroku II napadnutého uznesenia. Z týchto dôvodov kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

61. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania voči žalovanému vzhľadom na neúspech žalovaného ako sťažovateľa v kasačnom konaní.

62. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.